

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการามจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชานาฏศิลป์ในด้านการพูด การกระทำและการแสดงความคิดเห็น จำนวน 10 กิจกรรม โดยทำการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ แบบประเมินความกล้าแสดงออกในด้านการพูดจำนวน 10 ข้อ ด้านการกระทำ จำนวน 10 ข้อ และด้านการแสดงความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ทำการประเมินก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อมูลทั่วไป ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 ที่เหลือเป็นนักเรียนหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 11 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 อายุ 10 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอายุ 9 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คือ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 3 คน

คิดเป็นร้อยละ 10.0 อาชีพรับราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คือ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 อาชีพรับราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 นักเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 2.00 - 2.49 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือ 2.50 - 2.00 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 เกรดเฉลี่ย 3.00 - 3.49 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และเกรดเฉลี่ย 3.50 - 4.00 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 นักเรียนส่วนใหญ่มีระยะศึกษาอยู่ในโรงเรียน 11 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ 10 ปีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 9 ปี มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 3.3 ของประชากรทั้งหมด

ผลการวัดความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่

1. ก่อนการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่มีความกล้าแสดงออกด้านการพูด ด้านการกระทำ และด้านการแสดงความคิดเห็นแต่ละด้าน พบว่าคะแนนความกล้าแสดงออก เฉลี่ยเท่ากับ 71.07 หลังการทดลอง พบว่าคะแนนความกล้าแสดงออกเฉลี่ยเท่ากับ 95.5 จะเห็นได้ว่าหลังการทดลองของนักเรียนมีความกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นs หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

2. เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความกล้าแสดงออกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มขึ้นทุกข้อ ทั้งด้านการแสดงออกด้านการพูด การกระทำ และการแสดงความคิดเห็น

3. จากการจัดกิจกรรมแนะแนวพบว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความกล้าแสดงออกในวิชา นาฏศิลป์ ส่งผลให้นักเรียนมีความตั้งใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องด้วยลักษณะของวิชาและความไว้วางใจในตัวผู้สอน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความรู้สึกร่างกายเปิดเผย มีความเชื่อมั่นในการกระทำของตน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สามารถยอมรับผู้อื่น มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความสุข สนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสะท้อนความคิดของตนได้จากการเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผลการศึกษา

ผลจากการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่อภิปรายผลดังนี้

ด้านการพูด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความกล้าแสดงออกด้านการพูดเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมแนะแนวและพฤติกรรมที่เพิ่มมากที่สุดคือ กล่าวคำขอโทษได้ถูกกาลเทศะ ก่อนการทำกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมักไม่กล้ากล่าวคำขอโทษครู เพื่อนๆ หรือผู้อื่นเมื่อกระทำความผิด มักจะเขินอาย ไม่ยอมพูดพยายามหลีกเลี่ยง แต่หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะกิจกรรมที่ผู้ฝึกนำมาใช้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกทักษะทางการพูด รวมทั้งการเข้าร่วมสังคมในกลุ่มเพื่อน ได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งศิริลักษณ์ วัฒนศิริ (2545 : 14) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นการช่วยเหลือนักเรียนทั้งในลักษณะการให้บริการและกระบวนการช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Wolpe (1982 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539) กล่าวว่าความกล้าแสดงออก หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกต่าง ๆ ต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เกิดความวิตกกังวล

ด้านการกระทำ จากการศึกษาพบว่า ด้านการกระทำของนักเรียนมีความกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะขอร้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ ซึ่งจากการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเป็นการฝึกความกล้าแสดงออกในการกระทำ ซึ่งเมื่อให้ทำกิจกรรมภายในกลุ่มนักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้นักเรียนจะนิ่งเฉย และไม่สบตา จนกระทั่งครูให้ออกมาปฏิบัตินักเรียนจึงไปขอความช่วยเหลือจากเพื่อนข้างๆ แต่หลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความกล้าแสดงออกในการที่จะกล้าขอร้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ เมื่อปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยไม่เข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน ดังที่ Rimm and Masters (1974 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539) การกล้าแสดงออกในลักษณะการเผชิญหน้า (Confrontive Assertion) เป็นการกล้าแสดงออกที่ใช้เมื่อเห็นว่าคำพูดและการกระทำของบุคคลนั้นไม่ไปด้วยกัน ลักษณะของการกล้าแสดงออกลักษณะนี้จะบอกอย่างเป็นวัตถุวิสัยว่าอะไรที่บุคคลได้พูดว่าจะทำและอะไรที่บุคคลนั้นได้กระทำไปจริงๆ และหลังจากนั้นจะบอกถึงสิ่งที่ต้องการ การแสดงออกนี้จะเป็นการพูดไปตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยไม่มีการตีความใดๆทั้งสิ้น

ด้านการแสดงความคิดเห็น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความกล้าแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น และข้อที่เพิ่มมากที่สุดคือ วาดภาพตามจินตนาการได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเข้าทำกิจกรรมแนะแนวส่งผลต่อความกล้าแสดงความคิดเห็นนักเรียน ที่สามารถวาดภาพตามจินตนาการและสะท้อนความคิดสรุปเป็นภาษาของตนเองได้อย่างมั่นใจ ซึ่งจากการค้นพบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับที่นักวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาค้นคว้าและทำการศึกษาไว้ เช่น จูไรทองจูไร (2542) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ภายหลังเข้ากิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออกทุกด้านเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับ กัญญารัตน์ วงษ์เชษฐ (2543) ที่พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออก เพิ่มขึ้นทุกด้านเช่นกัน รวมทั้ง นิตยา วิเศษพาณิชย์ (2543) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปงสนุก จังหวัดลำปาง จำนวน 36 คน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มจำนวน 10 กิจกรรมซึ่งผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการพูด การแสดงความคิดเห็น และการกระทำ นอกจากนี้ยังมีการวิจัยต่างประเทศของ Clark (1987 อ้างใน วิชญา ไชยเทพ, 2544 : 30) การให้/การยอมรับคำวิจารณ์และการขอความช่วยเหลือ ได้แก่ สามารถรับฟังคำติชมด้วยความรู้สึกสบายใจ สามารถชมผู้อื่นเมื่อเขาทำกิจกรรมต่างๆ ได้สำเร็จ รับผิดชอบต่อข้อบกพร่องของตนเอง สามารถขอความร่วมมือจากบุคคลอื่นได้ สามารถให้ข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์แก่ผู้อื่นด้วยท่าทีสุภาพ ไม่ก้าวร้าว และพูดด้วยความจริงใจและปรารถนาดี

ผลจากการทำกิจกรรมแนะแนวสังเกตได้ว่า ความกล้าแสดงออกนั้นเราสามารถฝึกหรือพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเพิ่มมากขึ้นในตัวบุคคลได้ โดยนำกิจกรรมแนะแนวเข้ามาฝึกและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมต่อการพัฒนาความกล้าแสดงออกดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับนักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั้งชาวไทย ทั้งต่างประเทศเชื่อว่า การพัฒนาความกล้าแสดงออกสามารถฝึกหัดและพัฒนาในตัวบุคคลได้ ดังที่ Albert & Emmons (1986 อ้างใน กัญญารัตน์ วงษ์เชษฐ, 2543: 14-15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกไว้ว่าผู้เข้ารับการฝึกความกล้าแสดงออกจะต้องได้รับการฝึกฝนให้แสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสมได้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มขึ้นสูงขึ้นในทุกด้านทั้งด้านการพูด การกระทำ และการแสดงความคิดเห็นหลังจากเข้ากิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกในวิชา นาฏศิลป์ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกอย่างสนุกสนาน และมีความประสงค์จะทำกิจกรรม

ในครั้งต่อไปจนครบ 10 กิจกรรม จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า ในการทำกิจกรรมครั้งแรก นักเรียนยังไม่ค่อยกล้าจะแสดงออกเท่าที่ควร ยังมีการหลบเลี่ยงอยู่บ้าง ซึ่งในเวลาในการทำแต่ละกิจกรรมค่อนข้างนาน เนื่องจากผู้ศึกษาต้องอธิบายวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมและแนะนำให้ไปในทิศทางเดียวกัน แต่เมื่อได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป นักเรียนเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การถามตอบ การระดมสมอง และการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น ในตอนท้ายของกิจกรรม นักเรียนจะได้สะท้อนคิดร่วมกันภายในกลุ่มแล้วสรุปความคิดของตนว่า ได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมนี้อย่างไรและเกิดความพึงพอใจของตนในระดับไหนบ้างให้เขียนบรรยายความรู้สึกของตน จากการทำกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้เป็นการเรียนรู้ร่วมกันและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้โดยประยุกต์เข้ากับตนเองและผู้อื่น ผู้ศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรมและเป็นครูสอนวิชานาฏศิลป์ จึงมีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับนักเรียนเป็นอย่างดี ทำให้ทราบว่านักเรียนคนใดบ้างที่ไม่กล้าแสดงออก ฉะนั้นในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง จึงพยายามให้ความช่วยเหลือโดยการเสริมแรงเป็นคำชม หรือให้เขาจับคู่เพื่อนที่มีความกล้าแสดงออกทั้งนี้จะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียนมีความกล้าที่จะทำกิจกรรมมากขึ้นและแสดงออกอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการสังเกตของผู้ศึกษาพบว่าเมื่อนักเรียนมีความสามารถด้านแสดงความคิดเห็นสามารถสะท้อนคิดออกมาโดยการวิพากษ์วิจารณ์ได้ ส่งผลให้มีความกล้าแสดงออก ดังนั้นในการพัฒนาความกล้าแสดงออกของนักเรียนควรฝึกทักษะในด้านความคิดให้แก่ นักเรียนก่อนที่จะพัฒนาในด้านอื่นต่อไป

2. ขณะที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรนำกิจกรรมเหล่านี้ไปใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมโฮมรูมให้แก่ นักเรียน

3. เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่จะสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้ ผู้บริหารจึงพึงที่จะตระหนัก และเห็นความสำคัญ สนับสนุนให้กิจกรรมแนะแนวมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลสามารถเผชิญกับสถานการณ์จริงและสามารถปรับใช้ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำกิจกรรมการพัฒนาความกล้าแสดงออกตั้งแต่เปิดภาคเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้สมาชิกใหม่ ทำการคุ้นเคยเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพภายในกลุ่มเพื่อนและความกล้าในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษาอย่างมีความสุข
2. ควรทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออกไปทดลองกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์ เป็นต้น



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved